

К. Д. УШИНСКИ

ПРИКАЗКИ

КОНСТАНТИН УШИНСКИ ПРИКАЗКИ

Превод: Теодор Попов

chitanka.info

КАКВОТО ПОВИКАЛО — ТАКОВА СЕ ОБАДИЛО

Преди много-много години лисицата и жеравът били приятели. Веднаж лисана поканила жерава на гости:

— Ела, кумчо, ела, драги! Да видиш само как ще те нагостя!

Отишъл жеравът да обядва у лисана. А тя сварила каша и я размазала по чинията. Поднесла я на жерава и почнала да го кани:

— Яж, кумчо, яж,

миличък! Сама съм я приготвила.

Жеравът — чук, чук с клюна по чинията. Чукал, чукал — нищо не можал да клъвне. А лисана ближе ли, ближе кашата — сама всичката каша изяла.

Изяла лисана кашата, па рекла:

— Не ми се сърди, кумчо — с друго не мога да те нагостя!

— Благодаря ти, кумичке, и за това. Сега пък ти намини към мене.

На другия ден лисана отишла при жерава. И жеравът сготвил чорбица с мръвки и я натъпкал в едно високо гърне с тясно гърло. Сложил гърнето на масата и рекъл:

— Яж, кумичке, яж, мила! Право да ти кажа — с друго не мога да те нагостя.

Почнала лисана да се върти около гърнето. И тъй го обикаляла, и инак — близала го, душила го, но нищо не могла да докопа. Не могла да пъхне главата си в гърнето. А жеравът стоял на дългите си крака и с дългия си клюн измъквал мръвките от гърнето. Кълвал-кълвал, додето изял всичко.

— Ех, кумичке, не ми се сърди: с друго не мога да те нагостя — рекъл той.

Лисицата както дошла, така си и отишла в къщи.

И от него ден приятелството между лисицата и жерава се развалило.

ЛИСИЦАТА И ГЪРНЕТО

Веднџ една селянка
отишла на нивата да жъне
и скрила в храсталака едно
гърне с мляко. Промъкнала
се лисана до гърнето,
пъхнала глава в него и
излокала млякото. Дошло
време да си отива, но ето
ти беда — не можела да
измъкне главата си от

гърнето.

Тръгнала лисана, почнала да мотае глава и да говори:

— Слушай, гърне, направи си шегата — стига толкоз! Пусни ме,
гърненце! Доста се поглези, гълъбче — стига вече!

Но гърнето не отстъпвало, каквото и да правела лисицата.
Разсърдила се тогава лисана:

— Чакай тогава: щом не разбираш с добро — аз ще те удавя!

Завтекла се лисана в реката и взела да дави гърнето.
Че гърнето потънало — потънало, но повлякло след себе си и лисана.

ЛИСИЦАТА И КОЗЕЛЪТ

Бягала лисана през полето, заляпала се в една врана и — цамбур в един кладенец. В кладенеца нямало много вода. Да потъне лисана — не може, но и да изскочи — не може.

Седи лисана и тъгува.

Не щеш ли, по същия път минал козелът — клати

глава, тресе брада и ту тук, ту там поглежда. От нямане що да прави, надникнал в кладенеца. Видял там лисицата и запитал:

— Здравей, кумичке! Какво правиш тука?

— Почивам си, гълъбче. Горе е горещо, а тука хем е хладно, хем студена водица има колкото искаш.

А козелът бил много жаден.

— Хубава ли е водата?

— Много е хубава — отвърнала лисана. — Скочи тук и ще я опиташ. Има място и за двама ни.

От глупост козелът скочил. Размътил водата и насмалко да смаже лисана.

Разсърдила се лисана и почнала да го гълчи:

— Виж го ти, брадат глупак, и да скочи не може — цялата ме опръска.

Метнала се лисана на гърба на козела, от гърба върху рогата и — хоп — вълн от кладенеца. Изгубила се от очите на козела.

Насмалко не умрял от глад козелът в кладенеца. Най-сетне го открили и го извлекли за рогата.

ЖЕРАВЪТ И ЧАПЛАТА

Летяла кукумявка
пъстроглавка. Кацнала на
една ела и плеснала с крила.
Седяла, седяла и пак
полетяла. Кацнала на една
ела и плеснала с крила.
Седяла, седяла и пак
полетяла. Кацнала на една

ела...

Така почва една приказка. А чуйте сега аз какво ще ви разкажа:

Живели в едно блато жерав и чапла. Построили си те колибки
край блатото — жеравът на единия край, чаплата — на другия.

Омръзнало му на жерава да живее самичък и намислил да се
жени.

— Я да ида — рекъл си той — да се сватосам за чаплата!

Тръгнал жеравът — цап, цап! — цялото блато изгазил.

Пристигнал на другия край на блатото и рекъл:

— Чапло, я се омъжи за мене, да заживеем заедно.

— Не, жераве, няма да се омъжа за тебе: дрехата ти е къса,
краката ти са дълги, не умееш да хвърчиш, па и няма с какво да ме
храниш. Махай се, тънколане!

Жеравът както дошъл, така и си отишъл. А подире чаплата се
размислила и си рекла: „Защо да живея самичка — по-добре да се
омъжа за жерава.“

Отишла чаплата при жерава:

— Жераве, ожени се за мене!

— Не, чапло, няма да се оженя за тебе — не искам да се женя!
Махай се!

Заплакала от срам чаплата и се върнала в къщи.

Размислил жеравът и си рекъл: „Не биваше да отказвам на чаплата — омръзна ми да живея самичък. Ще ида да се ожения за нея.“

Отишъл и рекъл:

— Чапло! Аз намислих да се ожения за тебе — ела при мене.

А чаплата сърдито отвърнала на жерава:

— Махни се, дълголане! Няма да се ожения за тебе!

Тръгнал си жеравът към къщи. Тогава чаплата се размислила: „Защо му отказах? По-добре да се омъжа за жерава!“

Отишла при жерава да се сватоса, но жеравът не ще.

И така газят по благото жеравът и чаплата до ден днешен — все се сватосват и все не се женят.

СЕЛЯНИНЪТ И МЕЧКАТА

Преди много-много години една мечка и един селянин били приятели. Сдумали се двамата заедно ряпа да садят. Селянинът рекъл:

— На мене коренчето, а на теб, мецано, вършеца.

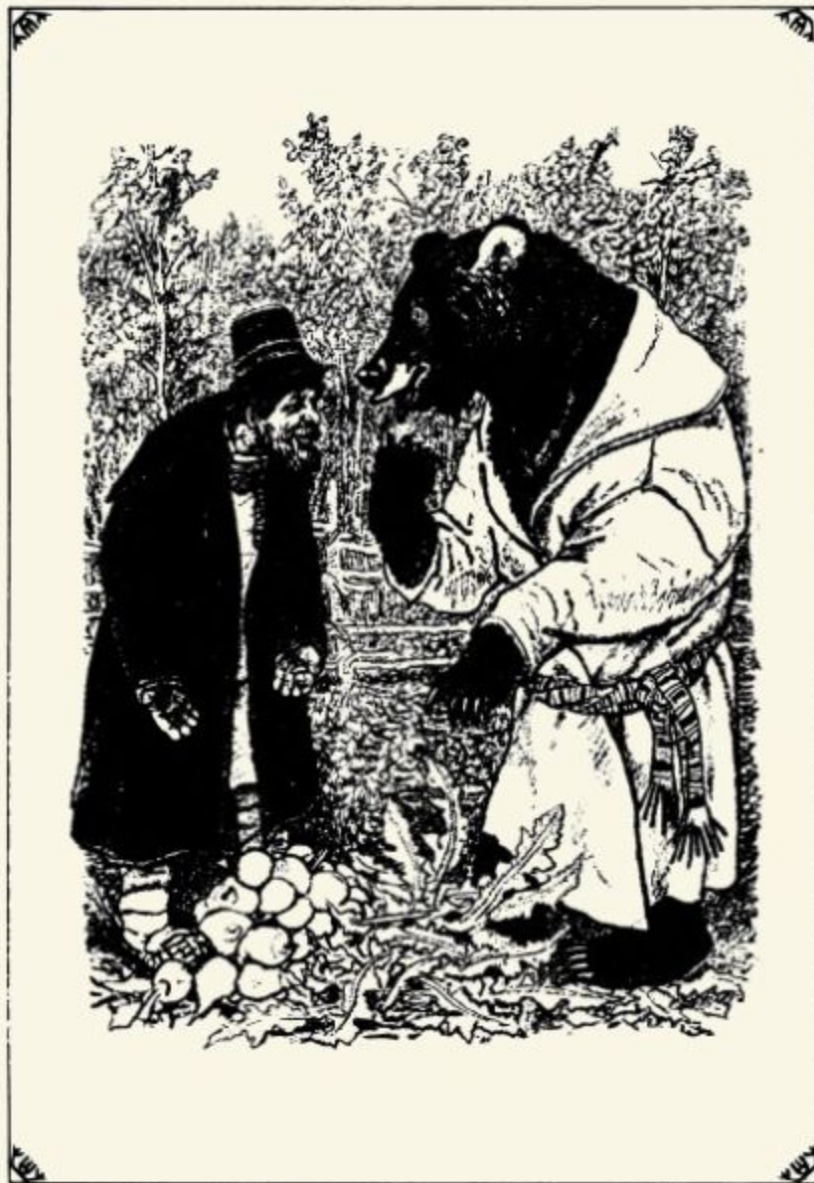
Израсла ряпа — за чудо и приказ.

Взел селянинът коренчето, а на мецана дал вършеца.

Мърморела мецана, но нямало какво да прави.

На другата година селянинът рекъл на мецана:

— Хайде пак да сеем дружно.

— Хайде. Само че сега ти вземи вършеца, а на мене дай коренчето — уговаряла го мецана.

— Добре! — рекъл стоворливият селянин. — Нека бъде, както искаш.

И посели пшеница. Родила се добра пшеница. Обрал селянинът вършеца, а на мецана дал корените.

От него време мечката и селянинът си развалили приятелството.

ПЕТЕЛЪТ И КУЧЕТО

Живял едно време един дядо със своята баба. Живеели те в голяма немотия. От всички животни само петел и куче си имали — но и тях хранили лошо. Един ден кучето рекло на петела:

— Хайде, братко петльо, да идем в гората — тук трудно ще преживеем ние с тебе.

— Да идем — казал петелът, — там няма да ни бъде по-лошо от тука.

И тръгнали те където очите им видят. Цял ден вървели. Почнало да се свечерява — настанало време да спят.

Свърнали те от пътя и си избрали за нощувка едно голямо хралупесто дърво. Петелът кацнал на един клон, а кучето се завряло в хралупата и заспали.

На сутринта, едва се сипнала зората, петелът закукуригал:

— Ку-ку-ри-гу-у-у!

Чула лисицата петела; прищяло ѝ се петльово месце да си похапне. И ето, дотичала тя до дървото и почнала да хвали петела:

— Ей, петленце! Брей, петленце! Такава птица никога не съм виждала: и перцата ти красиви, и гребенът ти червен, и гласецът ти сладък! Слез долу, хубавецо.

— Защо? — запитал петелът.

— Ела ми на гости. Построила съм си нова къща и много зърна съм събрала за тебе.

— Добре — рекъл петелът. — Само че не мога да дойда сам —
имам си другар

„Какво щастие! — помислила си лисана. — Вместо един — два
петела ще изям.“

— А къде е твоят другар? — запитала тя. — И него ще поканя на
гости.

— Там, в хралупата, спи — отвърнал петелът.

Лисицата се впуснала към хралупата, а кучето — джав! —
хванало лисана за муцуната и я разкъсало.

ЛИСИЦА И ВЪЛК

Страшно изгладняла лисицата, завтекла се по пътя и все се оглеждала: няма ли някъде нещо за хапване? Изведнаж вижда — селянин кара шейна с риба.

„Няма да е зле рибки да си похапна“ — помислила си лисана. Изтичала тя напред, легнала на пътя, простряла опашката си на снега, изопнала крака, притаила дъх — все едно, че е умряла. Приближил селянинът, гледа лисицата и си думата:

— Славна яка ще стане за шубата на моята булка!

Уловил той лисицата за опашката, хвърлил я в шейната, покрил я с рогозка и тръгнал близо до коня. А лисана направила дупка на шейната и взела да хвърля рибите през нея. Рибка подир рибка — изхвърлила целия товар и тихичко се смъкнала от шейната.

Стигнал селянинът в къщи. Гледа — в шейната няма ни яка, ни риба.

Примъкнала лисана рибите в своята бърлога и взела да ги яде. Изведнаж гледа — насреща ѝ вълчо. От глад — кожа и кости станал.

— Здравей, кумичке, какво ядеш?

— Рибки, кумчо.

— Дай ми поне една рибка!

— Как не! Я си отвори устата! Гледай го ти хитрец: аз да ловя риба, а той да лапа!

— Дай ми поне една главица, кумичке!

— И опашчица няма да ти дам, кумчо! Наловй си сам и яж до насита.

— Ами как налови толкова риба? Покажи ми.

— Иди на реката, пробий дупка в леда, пъхни си опашката, клекни отгоре и думай: „Лове се, рибки — големи и малки!“ И рибките ще се наловят.

Пробил вълкът дупка в леда, пъхнал опашката си, седнал и бърбори:

— Ловете се, рибки, големи и все по-големи.

Дотичала лисана, почнала да се върти наоколо и да говори:

— Замръзвай, замръзвай, вълча опашко!

— Какво каза, кумичке? — запитал вълкът.

— Същото, което казваш и ти, кумчо: ловете се, рибки, големи и малки.

И продължил вълкът да седи на леда и да повтаря своите думи, а лисана тичала наоколо и мърморела:

— Замръзвай, замръзвай, вълча опашко!

— Не е ли вече време да измъкна опашката си, кумичке? — запитал вълкът.

— Още не е, кумчо. Ще ти кажа, когато стане време — отвърнала лисана.

И пак вълкът седял на леда и нареждал, а лисана тичала наоколо и мърморела. Видяла лисана, че дупката замръзнала хубаво и рекла:

— Хайде, измъкни си опашката, кумчо!

Задърпал вълкът — напразно!

— Видиш ли колко си лаком! — укорявала го лисана. — Все думаше: „Ловец се рибки, големи и все по-големи“, а сега не можеш да ги измъкнеш. Почакай, ще ти помогна.

Изтичала лисана в село и взела да вика под прозорците:

— Тичайте на реката да убиете вълка — замръзнал е на леда!

Тичат селяните на реката — кой с брадва, кой с вила. Видял вълкът, че лошо го чака: задърпал с все сила, откъснал опашката си и търтил без опашка, където му видят очите. А лисана завикала подир него:

— Върни се, кумчо — рибите забрави!

ЛЕБЕДИ

Живели едно време мъж и жена. Имали си те дъщеричка и синче. Наканили се веднаж майката и бащата да идат в града и рекли на дъщерята:
— Дъще, отиваме в града; ще ти донесем кравайче, ще ти купим кърпичка. Ти бъди разумна: пази братчето си, не

излизай от двора.

Отишли родителите, а момичето сложило братчето си върху тревицата под прозореца и изтичало на улицата да си поиграе. Не щеш ли, долетели изневиделица лебеди, грабнали детето и го отнесли на крилете си.

Върнало се момичето, гледа — братчето му го няма!

Втурнало се да го дири — и тук, и там, — никъде го нямало!

Викало, викало — ала братчето не се обаждало. Завтекло се момичето по широкото поле: надалече се стрелнало ято лебеди и се изгубило зад тъмните гори... „Лебедите са отнесли братчето ми!“ — помислило си момичето и се впуснало да ги гони.

Тичало, тичало, гледа — в полето печка.

— Печко, печко, кажи ми: накъде отлетяха лебедите?

— Изяж ръжената ми питка и ще ти кажа.

А момичето рекло:

— Ние в къщи и пшенични питки не ядем!

И изтичало нататък.

Тича момичето и гледа — ябълково дърво.

— Ябълко, ябълко! Накъде отлетяха лебедите?

— Изяж моите диви ябълки и тогава ще ти кажа.

— Ние в къщи и градински не ядем! — рекло момичето и изтичало нататък.

Тича момичето и гледа: тече млечна речица между брегове от петмез.

— Млечна речице, петмезени брегове! Кажете ми: накъде отлетяха лебедите?

— Вкуси от моето млечице и моя петмез — тогава ще ти кажа.

— У нас в къщи и сметана не ядем!

И изтичало девойчето нататък.

Може би още щяло да тича момичето, ала насреща му се изпречил един таралеж. Искало момичето да го побутне, ала се побояло да не се убоде и запитало:

— Ежко-бежко, накъде отлетяха лебедите?

Таралежът показал на момичето пътя. Тичало момичето по пътя и гледа — къщурка на кокоши крачка. В къщурката стои баба Яга, с костеливи крака, с глинен муцуна; а на пейчица до прозореца седи братчето и си играе със златни ябълчици. Дотичало момичето до прозореца, сграбчило братчето си и побягнало към къщи. А баба Яга повикала лебедите и ги пратила да догонят момичето.

Тичало момичето, а лебедите а-ха да го настигнат. Къде да се дене? Дотичало момичето до млечната речица с петмезените брегове.

— Речице, миличка, скрий ме!

— Вкуси от моето млечице и моя петмез.

Опитало момичето млечице с петмез. Тогава речицата го скрила под стръмния си бряг, а лебедите прелетели наблизко.

Отново побягнало момичето, а лебедите го видели и отново се впуснали след него. Какво да прави? Дотичало момичето до ябълката:

— Ябълчице миличка, скрий ме!

— Изяж моите диви ябълки — тогава ще те скрия.

Нямало какво да прави момичето — хапнало си диви ябълчици. Ябълковото дърво скрило момичето под клонете си. Лебедите прелетели наблизо.

Излязло момичето изпод ябълковото дърво и се завтекло към къщи, а лебедите пак го видели и — след него! Съвсем наблизо долетели и запляскали с криле над главата му. Едва дотичало девойчето до печката:

— Печице, майчице, скрий ме!

— Изяж ръжената ми питка — тогава ще те скрия.

Бързо изяло момиченцето ръжената питка и се завряло в печката. А лебедите прелетели наблизко.

Излязло момиченцето от печката и се затичало с все сила към къщи. Лебедите пак го видели и пак го подгонили. А-ха да го настигнат, да го плеснат с криле в лицето и да грабнат братчето — но къщурката не била вече далеко. Втурнало се момичето в къщурката, залостило здраво вратата и затворило прозорците. Заизвили се лебедите над къщурката, закръжали — и както дошли, така и отлетели при баба Яга.

Върнали се в къщи мъжът и жената, гледат — момченцето си е в къщи — живо и здраво. И подарили на момичето кравайче и кърпичка.

Издание:

Автор: К. Д. Ушински

Заглавие: Приказки

Преводач: Теодор Попов

Език, от който е преведено: руски

Издател: Държавно издателство „Отечество“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1976

Тип: сборник; приказки

Печатница: Държавна печатница „Балкан“

Редактор: Венка Бешкова

Художествен редактор: Венелин Вълканов

Технически редактор: Иван Андреев

Художник: Е. Рачов

Коректор: Мая Халачева

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/17189>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.